

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, נָשִׁים חַיִּיבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה, אָבֵל הֵם אֵינָן קוֹרְאוֹת לְאַחֵרִים. אָבֵל חַיִּיבוֹת לְשִׁמוּעַ הַבְּרָכָה מִפִּי הַמְּבָרֵךְ. כְּעֵין זֶה, חַיִּיבַת הָאִשָּׁה לְשִׁמוּעַ הַבְּרָכָה מִפִּי בַעֲלָהּ, וְחַיִּיב בַעֲלָהּ לְהַמְתִּין לָהּ עַל הַשּׁוֹלְחָן, כְּדֵי לְשִׁמּוּעַ מִפִּי הַמְּבָרֵךְ.

אֵין שָׁם זְכָר, קוֹרְאִים לְמִי שֶׁמְבָרֵךְ לָהֶם. הֵיוּ נָשִׁים הַרְבֵּה, הַמְּבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אֵינּוּ מְבָרֵךְ בְּשֵׁם. דְּתַנִּינָן, נָשִׁים אֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוּן. וְהוֹאִיל וְאֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוּן, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם בְּשֵׁם, דְּעִיקָר בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן בְּזְכָר הוּא, וְלֹא בְּנִקְבָהּ. אָבֵל מְחוּיְבוֹת לְשִׁמוּעַ בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן. וּמְחוּיְבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה, לְשִׁמוּעַ מִפִּי הַקּוֹרֵא.

בְּרַפְתַּת בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּבְרַפְתַּת הַמְּזוּן, דְּהָא אָנּוּ מְבָרְכִי עַד הַשְּׁתָּא לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ לְבָרְךְ לְמַטָּה, וּלְבָרְךְ עַל בְּנֵי הַמְּקַדָּשׁ, שְׁהָרִי מִשְׁם מְזוּן יוֹצֵא לְכָל הָעוֹלָם. וְשָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָן נִיזוּנִים אֶלָּא מִשְׁם, מִן הַתְּמַצִּית. וְהַכֹּל הוּא בְּבָרְכָה רֵאשׁוּנָה, כְּלָל הַכֹּל. וְעַד הָכָא בְּרַפְתַּת הַזִּמּוּן.

וּמֵאַן דְּמְבָרֵךְ בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן, חֲדֵי לְעִילָא, וְחֲדֵי לְתַתָּא. וְאַצְטְרִיף לְבָרְךְ בְּחֻדָּא, וּבְרַעוּתָא דְלָבָא, בְּגִין לְמַחְדֵי מַדַּת הַטּוֹב, דְּכִתִּיב וַיֹּאכַל בַּעַז וַיִּשֶׁת וַיֵּיטֵב לָבוֹ. דָּא הִיא מַדַּת הַטּוֹב. דְּכִתִּיב, (משלי טו טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תְּמִיד. אַתּוּ חֲבַרְיָא וּנְשָׁקוּ לִיה, וְעַבְדוּ חֻדְוָה וְהִלּוּלָא אַחֲרָא, וְזַמִּינוּ לְכָל בְּנֵי דוּכְתָא, וְשׁוּיָוְהוּ רִישָׁא לְכוּלָּהוּ (ד' טז ע"א).

וַיִּבֵּא לְשִׁכְבַּת בְּקִצָּה הָעֶרְמָה. רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יְהוּדָאִי אָתוּ לְטַבְרִיָה, שְׁמַעוּ לְרַבִּי שְׁמַעוּן, דְּאָמַר לְהָאִי קָרָא, וַיֹּאכַל בַּעַז וַיִּשֶׁת וְגו'. וַיֵּיטֵב לָבוֹ, אֲכִילַת חַיִּים שְׁל מַעְלָה,

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, נָשִׁים חַיִּיבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה, אָבֵל הֵן אֵינָן קוֹרְאוֹת לְאַחֵרִים, אָבֵל חַיִּיבוֹת לְשִׁמּוּעַ הַבְּרָכָה מִפִּי הַמְּבָרֵךְ. כְּעֵין זֶה חַיִּיבַת הָאִשָּׁה לְשִׁמּוּעַ הַבְּרָכָה מִפִּי בַעֲלָהּ, וְחַיִּיב בַעֲלָהּ לְהַמְתִּין לָהּ עַל הַשּׁוֹלְחָן, כְּדֵי לְשִׁמּוּעַ מִפִּי הַמְּבָרֵךְ.

אֵין שָׁם זְכָר - קוֹרְאִים לְמִי שֶׁמְבָרֵךְ לָהֶם. הֵיוּ נָשִׁים הַרְבֵּה - הַמְּבָרֵךְ עֲלֵיהֶן אֵינּוּ מְבָרֵךְ בְּשֵׁם. שְׁשִׁנִּינוּ, נָשִׁים אֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוּן. וְהוֹאִיל וְאֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוּן, אֵין מְבָרְכִים עֲלֵיהֶן בְּשֵׁם, שְׁעַקֵר בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן בְּזְכָר הוּא, וְלֹא בְּנִקְבָהּ. אָבֵל מְחוּיְבוֹת לְשִׁמּוּעַ בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן, וּמְחוּיְבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה לְשִׁמּוּעַ מִפִּי הַקּוֹרֵא.

בְּרַפְתַּת בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּבְרַפְתַּת הַמְּזוּן, שְׁהָרִי אָנּוּ מְבָרְכִים עַד הַשְּׁתָּא לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ לְבָרְךְ לְמַטָּה, וּלְבָרְךְ עַל בְּנֵי הַמְּקַדָּשׁ, שְׁהָרִי מִשְׁם מְזוּן יוֹצֵא לְכָל הָעוֹלָם. וְשָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָם נִיזוּנִים אֶלָּא מִשְׁם, מִן הַתְּמַצִּית. וְהַכֹּל הוּא בְּבָרְכָה רֵאשׁוּנָה, כְּלָל הַכֹּל. וְעַד כָּאן בְּרַפְתַּת הַזִּמּוּן.

וּכְמִי שֶׁמְבָרֵךְ בְּרַפְתַּת הַמְּזוּן, מְשַׁמַּח לְמַעְלָה וּמְשַׁמַּח לְמַטָּה. וְצָרִיף לְבָרְךְ בְּשַׁמְחָה וּבְרִצּוֹן הַלֵּב, כְּדֵי לְשַׁמַּח מַדַּת הַטּוֹב, שְׁכַתוֹב וַיֹּאכַל בַּעַז וַיִּשֶׁת וַיֵּיטֵב לָבוֹ. זֹהִי מַדַּת הַטּוֹב, שְׁכַתוֹב (משלי טו טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תְּמִיד. כְּאוּ חַחְכְּרִים וּנְשָׁקוּהוּ, וְעָשׂוּ שַׁמְחָה וְהִלּוּלָה אַחֲרָת, וְהִזְמִינוּ אֶת כָּל בְּנֵי הַמְּקוֹם, וְשִׁמּוּהוּ רֵאשׁ לְכָלֶם.

וַיִּבֵּא לְשִׁכְבַּת בְּקִצָּה הָעֶרְמָה (רות א). רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יְהוּדָאִי בָּאוּ לְטַבְרִיָה. שְׁמַעוּ אֶת רַבִּי שְׁמַעוּן שְׁאוֹמֵר אֶת הַפְּסוּקַת הַזֶּה, וַיֹּאכַל בַּעַז וַיִּשֶׁת כו'. וַיֵּיטֵב לָבוֹ - אֲכִילַת חַיִּים שְׁל מַעְלָה, וּמֵאוֹתָם הַחַיִּים שְׁמַח אֶת לָבוֹ. וְכִינּוּן

וּמְאִינוּן חַיִּין חֲדֵי לְלִבּוֹ. וְכִיּוֹן דְּחֲדֵי לֵיהּ, מִיָּד וַיָּבֵא לְשֹׁכֵב בְּקֶצֶה הָעֵרִימָה, אֲלֵין אַבְנִין טָבִין, וּמְרַגְלִין טָבִין עֵילָאִין, דְּסַחְרִין פּוֹרְסִיָּא קְדִישָׁא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שה"ש ז א) בְּטַנְךָ עֲרַמַת חֲטִים סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים.

שְׁשֵׁמַח אוֹתוֹ, מִיָּד וַיָּבֵא לְשֹׁכֵב בְּקֶצֶה הָעֵרִימָה - אֲלוֹ אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת טוֹבוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁסׁוֹכְבוֹת אֵת הַכֶּסֶף הַקָּדוֹשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (שיר ז) בְּטַנְךָ עֲרַמַת חֲטִים סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים.

וּמְאִי דְכְּתִיב, וַתְּבֵא בְּלֹט וַתַּגֵּל מְרַגְלוֹתָיו וַתִּשְׁכֵּב. שְׁכִיבַת רַגְלוֹי, וְלֹא שְׁכִיבַת לְקִיבְלֵיהּ, וְלֹא לְגַבֵּיהּ. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה, מִכָּאֵן דְּעַד חֲצֵי לַיְלָה לֹא יָדַע. דְּאֵין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגַן עֵדֶן עִם הַצְּדִיקִים, אֲלֵא עַד אַחַר חֲצֵי הַלַּיְלָה.

זְכוּהָ שְׁפָתוֹב (רות א) וַתְּבֵא בְּלֹט וַתַּגֵּל מְרַגְלוֹתָיו וַתִּשְׁכֵּב - נִשְׁכְּבָה לְרַגְלֵיו, וְלֹא נִשְׁכְּבָה כְּנִגְדּוֹ, וְלֹא אֲצִלוֹ. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה, מִכָּאֵן שְׁעַד חֲצֵי הַלַּיְלָה לֹא יָדַע, שְׂאִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגַן עֵדֶן עִם הַצְּדִיקִים אֲלֵא עַד אַחַר חֲצֵי הַלַּיְלָה.

דְּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילָא, כָּל נִשְׁמַתִּין סְלִקִין, וְעֵרִימַת חֲטִין מִתְתַּקְנָא בְּהוֹן. כַּד אַתְּפְּלִיג לֵילָא, כְּדִין קָלָא אִיתְעַר וְקָרִי, וְהָהוּא קָלָא אִיתְעַר מִסְטָרָא דְצָפוֹן. וְהָהוּא שְׁלֵהוּבֵי מְטִי עַד לְהָהוּא אַתְר דְּאִיקָרִי גְבַר, כְּדִין קָרִי בַחֲלָא. וְאִיקָרִי קָרִיאת הַגְּבַר. וּמֵאֵן אִיהוּ. גְּבַרִיא"ל. בְּטַשׁ הָהוּא שְׁלֵהוּבָא בְּגַדְפוּי דְּתַרְנַגּוּלָא דְּלַתְתָּא, וְקָרֵא.

שְׁחַרְרֵי בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה כָּל הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת, וְעֲרַמַת הַחֲטִים מִתְתַּקְנָת בְּהֵם. כְּשֶׁנִּחְלַק הַלַּיְלָה, אֲזַי קוֹל מִתְעוֹרֵר וְקוֹרֵא, וְאוֹתוֹ הַקּוֹל מִתְעוֹרֵר מִצַּד הַצָּפוֹן. וְאוֹתָם הַשְּׁלֵהבוֹת מַגִּיעוֹת עַד אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שְׁנִקְרָא גְבַר, וְאֲזַי קוֹרֵא בַחֲלָל, וְנִקְרֵאת קָרִיאת הַגְּבַר. וּמִיָּהוּ? גְּבַרִיא"ל. מִכָּה אוֹתָהּ הַשְּׁלֵהבַת בְּכַנְפֵי הַתְּרַנְגּוּל שְׁלַמְטָה, וְקוֹרֵא.

כְּדִין עֵילָא וַתְּתָא בְּקִיּוּמָא דְּדִינָא דְשִׁמְאֵלָא קִיּוּמָא. וְכְּדִין כְּתִיב, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּחַרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַת וַהֲנֶה אִשָּׁה שׁוֹכְבַת מְרַגְלוֹתָיו.

וְאֲזַי מַעֲלָה וּמְטָה בְּקִיּוּם הַדִּין שֶׁל הַשְּׁמַאל עוֹמְדִים. וְאֲזַי כְּתוּב (רות א) וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּחַרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַת וַהֲנֶה אִשָּׁה שׁוֹכְבַת מְרַגְלוֹתָיו.

וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה. תַּנּוּן, תְּלַת מְשֻׁמְרוֹת הָיוּ הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל מְשֻׁמְרָא וּמְשֻׁמְרָא יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג פְּאָרִי. וּבְכָל מְשֻׁמְרָה וּמְשֻׁמְרָה מְלֹאכִין יְדוּעִים, מְמַנִּים בְּלֵילָה בְּשִׁלְשׁ הַמְשֻׁמְרוֹת הַלָּלוּ.

וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה. שְׁנֵינּוּ, שִׁלְשׁ מְשֻׁמְרוֹת הוּא הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל מְשֻׁמְרָא וּמְשֻׁמְרָא יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג פְּאָרִי. וּבְכָל מְשֻׁמְרָה וּמְשֻׁמְרָה מְלֹאכִים יְדוּעִים, מְמַנִּים בְּלֵילָה בְּשִׁלְשׁ הַמְשֻׁמְרוֹת הַלָּלוּ.

בְּמִשְׁמְרָה הָרֵאשׁוֹנָה, אֵינוֹן מְלֹאכִין דְּאִמְרִין שִׁירְתָּא בְּרִישׁ לֵילָא. וּמֵאֵי קָאמְרִי. (תהלים כד א) לְדוֹד מְזֻמּוֹר לֵה' הָאֶרֶץ וּגּוֹ', מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה'. נְקִי כַפַּיִם וּבֵר לְכָב וּגּוֹ'.

בְּמִשְׁמְרָה הָרֵאשׁוֹנָה, הֵם הַמְּלֹאכִים שְׁאוּמְרִים שִׁירָה בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה. וּמָה הֵם אוּמְרִים? (תהלים כד) לְדוֹד מְזֻמּוֹר לֵה' הָאֶרֶץ וּגּוֹ', מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה'. נְקִי כַפַּיִם וּבֵר לְכָב וּגּוֹ'.

משום שכל נשמות בני האדם יוצאות ורוצות לעלות. כשעולות למקום של הממנים הללו ששם עומדים המשמרה הראשונה, יש שם שלש מאות ששים וחמשה היכלות, כחשבון ימות השנה, וממנים מגנים עליהם.

אם זוכות אותן הנשמות, פותחים להן פתחים עליונים. ואם לא, דוחים אותן החוצה, והולכות ומשוטטות בכל העולם, ופוגשות את אותן הרוחות הרעות, ומודיעות להן דברים, מהם כוזבים ומהם אמת. אם זוכות להכנס, פותחים להן פתח, ונכנסות ועולות למקום אותן האחרות.

משמרת שניה, שם הם הממנים האחרים, שנקראים אבלי ציון, שמתאבלים על חרבן בית המקדש.

ובאותה השעה של קריאת הגבר, שמתעוררת אותה השלהבת של צד הצפון, מאותה התעוררות השלהבת הזאת, כשיוצרת לעולם הזה, עד פני התרנגול של העולם הזה, קורא בחיל, ואומר: התעוררו לבכיה של בית המקדש כל אותם בעלי השלום, שכתוב (ישעיה לג) מלאכי שלום מר בכיון.

מי שרואה בכי, ומי שלא רואה בכי, כלם מתכנסים לבכי של בית המקדש. מי ראה הערבוביה של כל צבאות השמים, וכל המרפבות הקדושות שגועות ובוכות?

והקדוש ברוך הוא גועה ובוכה, ובוטט בשלש מאות ושבעים (ותשעים) רקיעים. ואז, באותה השעה כתוב, (רות א) ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת. האיש - זה הקדוש ברוך הוא, ששואג ונותן קול על חרבן בית

בגין דכל נשמתין דבני נשא, נפקו ובעאן לסלקא. פד סלקין לדוכתא דאלין ממנן דמשמרה ראשונה קיימין, אית תמן תלת מאה ושיתין וחמש היכלין, פחושפון יומי שתא, וממנן תריסין עלייהו.

אי זכאין אינון נשמתין, פתחין להון פתחין עילאין. ואי לאו, דחנין לון לבר, ואזלין ומשטטי בכל עלמא, ופגעי באינון רוחין בישין, ואודעין להון מילין, מנהון פדיבין, ומנהון קשוט. אי זכאן לאעלא, פתחין להון פתחא, ועאלין וסלקין לדוכתא דאינון אחרנייתא.

משמרה שנייה, תמן אינון ממנין אחרנין, איקרון אבלי ציון, דקא מתאבלי על חרבן בית המקדש.

ובההוא שעתא דקריאת הגבר, דאיתער ההוא שלהובא דסטר צפון, מההוא אתערין דההוא שלהובא, פד נחתא להאי עלמא, עד גדפי תרנגולא דהאי עלמא, קרי בחיל, ואמר, אתערו לבכיא דבי מקדשא, כל אינון מאריהון דשלום דכתיב, (ישעיה לג ז) מלאכי שלום מר בכיון.

מאן דחמא בכיא, ומאן דלא חמא בכיא, פוילהו מתפנשין לבכיה דבי מקדשא. מאן חמא ערבוביא דכל חילי שמיא, וכל רתיכין קדישין געו ובכו.

והקדוש ברוך הוא געי ובכי, ובעיט בתלת מאה ושבעין (נ"א ותשעים) רקיעין. וכדין, בההיא שעתא פתיב, ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת. האיש, דא קודשא בריה הוא, דשאג ויהיב קלא על חרבן דבי מקדשא. הדא הוא דכתיב, (ירמיה כה ל) ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו. שאוג ישאג על גוהו,